

Nik Trontelj

Periodična publikacija *Mi in svet*

Dokaj obsežna zbirka revije *Mi in svet*, ki jo je izdajala slovenska armada v letih 1945–47, pričuje o pestri begunski dejavnosti v begunskem taborišču Eboli v Italiji. Sprva je izhajala kot štirinajstdnevnik, nato pa je postala mesečnik. Vsebina publikacije se v največji meri nanaša na dogodke v Jugoslaviji med in po drugi svetovni vojni ter na življenje Slovencev v begunskih taboriščih, zlasti nekdanjih pripadnikov jugoslovanske kraljeve vojske. Skupno je med novembrom 1945 in marcem 1947 izšlo 20 števil. Revija je začela izhajati pod uredniškim vodstvom častnika Pavleta Borštnika (1925–2020). V njej so med drugimi objavljali mladi pesnik in pisatelj Saša Jerman, pesnik Dimitrij Oton Jeruc (1916–1989) ter ilustratorja Ludvik Debeljak (1925–1946) in Zvone Žitnik (1922–1946).

Izdajatelj Slovenski akademski klub je povezoval izobražene posameznike, ki so na različne načine (umetniško, strokovno) izražali misli o svojem položaju in usodi slovenskega naroda v tedanjih razmerah. Čeprav revija ni bila verski list v ožjem pomenu besede, je bil njen pogled močno ukoreninjen v krščanstvu. Veliko prispevkov je bilo namenjeno pomenu Cerkev, krščanski družini, zakonu, moralnosti in človekovemu dostojanstvu. Na teh temeljih naj bi se zgodila družbena in politična prenova naroda. Obenem je močno prisotna kritičnost do komunističnega sistema v domovini. Podobno kot v drugih sočasnih begunskih listih, denimo v *Novi Slovenki*, begunci v reviji niso predstavljeni le v pasivnem smislu žrtev zgodovinskih okoliščin, ampak kot narodna skupina, ki ima poslanstvo pripraviti prihodnjo obnovo domovine. Revija zato veliko razpravlja o prihodnji vojski, demokratični državni ureditvi, družbeni pravičnosti, gospodarstvu, družini, vzgoji in političnem življenju. Značilna je misel, da je treba v begunstvu postaviti temelje za prihodnjo reformo slovenskega življenja.

Presenetljivi so precej natančni članki z vojaško vsebino. Zapisi o vojaški strategiji in opremi, tehniki, vojaškem razvoju in analizi sovjetske vojaške doktrine, se povezujejo z razmislekom o prihodnji slovenski in jugoslovanski vojski. Revija zato ni le politična in kulturna, ampak tudi vojaško–strokovna. Poleg analitičnih člankov so objavljeni literarni in osebno obarvani prispevki o vojni, ujetništvu, nasilju, izgubi domovine in hrepenenju po domovini. Poezija in kratka proza izražata globoko nostalgijo, izraženo z motivi spominov na domače hiše,

sorodnike, obdelane njive in praznike, ki se prepletajo z vero v moralno prenovu in svetlo prihodnost naroda.

Več prispevkov obravnava gospodarske teme, zlasti odnos med socializmom in kapitalizmom. Člankom je skupna kritika socialistične gospodarske vizije. Avtorji so opozarjali pred poskusi poddržavljenja gospodarske dejavnosti, saj da prenos celotnega gospodarstva pod kontrolo države ne pomeni osvoboditve delavca, temveč ustvarjanje državnega monopola. Pisci so takšno stanje poimenovali »državni kapitalizem« in s primeri držav pod vplivom vzhodnega bloka dokazovali, da popolno poddržavljenje gospodarstva ne prinaša blagostanja in solidarnosti, temveč vodi v ukinitve svobodne konkurence in popolno podreditev gospodarstva državi.

Revija *Mi in svet* smiselno nadaljuje in dopolnjuje v prejšnjih treh letih digitalizirano gradivo in nadalje osvetljuje življenje slovenskih beguncev v taboriščih po drugi svetovni vojni. Prve tri številke so izšle v dveh različicah, tipkopisu ter dodatkih z rokopisom in ilustracijami Žitnika in Debeljaka. V slovenskem knjižničnem sistemu Cobiss ni dostopnega izvoda tega glasila.